

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 137/2010- 38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Ing. J. M., M., zastúpeného advokátom JUDr. M. P., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 83/2005, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 83/2005 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 83/2005 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. J. M. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je **p o v i n n ý** uhradiť Ing. J. M. trovy konania v sume 454,96 € (slovom štyristopäťdesiatštyri eur a deväťdesiatšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. februára 2010 doručená s'ťažnosť Ing. J. M., M. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. P., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 83/2005.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že predmetné súdne konanie *„bolo začaté na základe návrhu na začatie konania podaného na konajúci súd dňa 17. 03. 2005. Predmetom súdneho konania je zaplatenie poistného plnenia vo výške 70.752,88 € proti odporcovi A., a. s.“*. V s'ťažnosti sa ďalej uvádza: *„Prvostupňový súd po cca 14 mesiacoch odo dňa podania žalobného návrhu vydal dňa 23. 05. 2006 vo veci samej rozsudok, ktorým žalobný návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol.*

Na základe odvolania navrhovateľa zo dňa 26. 6. 2006 Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 6 Co 343/06 zo dňa 7. 6. 2007 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie.“

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že vo veci bolo po jej vrátení okresnému súdu okrem pojednávania konaného 11. októbra 2007 následne uskutočnených 6 pojednávanií, a to 23. októbra 2007, 6. decembra 2007, 28. februára 2008, 15. apríla 2008, 12. júna 2008 a 18. februára 2010. Pojednávanie 6. decembra 2007 bolo odročené bez prejednania veci z dôvodu neúčasti predvolaného svedka, ktorý bol následne vypočutý na pojednávaní 28. februára 2008. Dňa 15. februára 2008 okresný súd opätovne pojednávanie odročil pre účely výsluchu ďalšieho svedka, a to na 12. jún 2008.

Pojednávanie 12. júna 2008, na ktorom došlo k výsluchu ďalšieho svedka, bolo odročené na neurčito a okresný súd *„zaviazal odporcu ako poškodeného v súvisiacom trestnom konaní na predloženie znaleckých posudkov z trestného konania v lehote 20 dní“* a *„zároveň rozhodol o vyžiadaní spisu Okresnej prokuratúry Trenčín č. k. 2 Pv 832/05-89“*.

Podľa sťažovateľa *„Okresný súd Bratislava I. bol v období od 13. 06. 2008 (žiadosť o pripojenie spisu) do 18. 02. 2010 bezdôvodne nečinný, pričom aj pojednávanie vytýčené na 18. 02. 2010 nemá z hľadiska vecného prejednania nároku navrhovateľa, bez zabezpečenia navrhovaných dôkazov význam – teda nečinnosť súdu pretrváva“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 83/2005 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikáže okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Zároveň sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 9 000 €.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľ odôvodňuje takto: *„Predmetom samotného súdneho konania pred všeobecným súdom je zaplatenie sumy 70.752,88 € titulom poistného plnenia, ktorá sama suma o sebe predstavuje významné majetkové práva sťažovateľa ako fyzickej osoby, pričom z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty, nie je sťažovateľ schopný už po dobu 5 rokov (celkové trvanie sporu) riadnym spôsobom zabezpečiť konsolidáciu osobných financií, kedy v dôsledku absencie meritórneho rozhodnutia nie je zrejmé, či sa môže do budúcnosti na prípadne poistné plnenie spoľahnúť.“*

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 137/2010-18 z 25. marca 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 20. mája 2010. V jeho prvej časti je popísaný doterajší priebeh namietaného konania, a to takto:

„Dňa 17. 03. 2005 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: Ing. J. M., proti odporcovi: A., a. s. Dňa 12. 04. 2005 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 28. 04. 2005 pokyn na zistenie, či súdny poplatok bol zaplatený. Dňa 27. 04. 2005 záznam o zaplatení súdneho poplatku. Dňa 03. 05. 2005 súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 03. 05. 2005 výzva adresovaná Okresnému dopravnému inšpektorátu. Dňa 03. 05. 2005 súd vyzval odporcu na vyjadrenie k podanému návrhu na začatie konania. Dňa 05. 05. 2005 oznámenie právneho zástupcu navrhovateľa o zaplatení súdneho poplatku. Dňa 17. 06. 2005 odporca faxom doručil súdu vyjadrenie k návrhu na začatie konania, doplnené originálom dňa 20. 06. 2005. Dňa 20. 06. 2005 súd vyzval navrhovateľa na vyjadrenie k podaniu odporcu. Dňa 20. 06. 2005 súd adresoval výzvu Okresnému dopravnému inšpektorátu Policajného zboru v

Trenčine. Dňa 11. 07. 2005 oznámenie Okresného dopravného inšpektorátu Policajného zboru v Trenčine o tom, že žiadaný spisový materiál sa nachádza na Úrade inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Bratislava. Dňa 18. 07. 2005 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi. Dňa 18. 10. 2005 bol nariadený termín pojednávania na deň 8. december 2005 o 09.30 hod. Dňa 21. 10. 2005 výzva adresovaná Úradu inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Bratislava. Dňa 25. 11. 2005 oznámenie Úradu inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Bratislava o tom, že žiadaný spisový materiál na nachádza na ÚJKP OR PZ Trenčín. Dňa 02. 12. 2005 výzva adresovaná ÚJKP OR PZ Trenčín. Dňa 08. 12. 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 16. február 2006 o 12.30 hod. Dňa 14. 12. 2005 doručené oznámenie ÚJKP OR PZ Trenčín. Dňa 07. 02. 2006 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 16. 02. 2006 ospravedlnenie svedka (M. L.) neúčast' na pojednávaní. Dňa 16. 02. 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na 13. apríl 2006 o 08.15 hod. Dňa 20. 02. 2006 doručené podanie odporcu. Dňa 01. 03. 2006 doručené podanie odporcu. Dňa 29. 03. 2006 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 13. 04. 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 23. máj 2006 o 10.00 hod. Dňa 21. 04. 2006 faxom doručené vyjadrenie odporcu, doplnené originálom dňa 24. 04. 2006. Dňa 23. 05. 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, č. k. 18 C 83/2005-138, ktorým bol návrh zamietnutý. Dňa 28. 06. 2006 doručené odvolanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 13. 07. 2006 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie. Dňa 07. 06. 2007 Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 6 Co 343/2006-157 napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konania. Dňa 22. 06. 2007 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu. Dňa 27. 08. 2007 bol nariadený termín pojednávania na deň 11. október 2007 o 09.00 hod. Dňa 11. 10. 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 23. október 2007 o 09.00 hod. Dňa 23. 10. 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 06. december 2007 12.35 hod. Dňa 25. 10. 2007 súd predvolal svedka. Dňa 25. 10. 2007 výzva adresovaná Okresnému riaditeľstvu Hasičského zboru v Trenčine.

Dňa 07. 11. 2007 doručené podanie z Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Dňa 15. 11. 2007 doručené podanie odporcu. Dňa 06. 12. 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 28. február 2008 o 08.15 hod. Dňa 19. 12. 2007 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 02. 01. 2008 výzva adresovaná Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne, 18. 01. 2008 urgencia. Dňa 21. 01. 2008 doručené podanie adresované Okresnému riaditeľstvu hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Dňa 22. 01. 2008 súd predvolal svedka. Dňa 28. 02. 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 15. apríl 2008 o 10.00 hod. Dňa 29. 02. 2008 výzva adresovaná Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Dňa 03. 03. 2008 žiadosť P. K. (svedok). Dňa 11. 03. 2008 doručené podanie z adresovaná Okresného riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Dňa 15. 04. 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 12. jún 2008 o 08.15 hod. Dňa 18. 04. 2008 súd predvolal svedka. Dňa 21. 04. 2008 výzva adresovaná Hasičskému a záchrannému zboru. Dňa 21. 04. 2008 výzva adresovaná Hasičskému a záchrannému zboru Dubnica nad Váhom. Dňa 27. 07. 2008 faxom doručené podanie z Okresného riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Dňa 18. 09. 2006 oznámenie adresované Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne. Dňa 12. 06. 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na neurčito. Dňa 13. 06. 2008 výzva adresovaná znalcovi. Dňa 13. 06. 2008 výzva adresovaná Okresnej prokuratúre Trenčín. Dňa 20. 06. 2008 doručené podanie znalca. Dňa 26. 06. 2008 doručené podanie z Okresnej prokuratúry Trenčín. Dňa 24. 06. 2009 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 17. 09. 2009 súd uznesením, č. k. 18 C 83/2005-235 nepriznal znalečné a svedočné Ing. G. B. Dňa 16. 09. 2009 súd uznesením, č. k. 18 C 83/2005-236 priznal svedkovi svedočné. Dňa 23. 09. 2009 súd doručil vyjadrenie navrhovateľa odporcovi. Dňa 13. 11. 2009 doručená žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o pokračovanie v konaní. Dňa 25. 01. 2010 doručená žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o pokračovanie v konaní. Dňa 05. 02. 2010 bol nariadený termín pojednávania na deň 18. február 2010 o 08.15 hod. Dňa 18. 02. 2010 sa uskutočnilo

pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na 08. apríl 2010 o 08.15 hod. Dňa 03. 03. 2010 súd predvolal svedka. Dňa 03. 03. 2010 výzva adresovaná Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Trenčín. Dňa 03. 03. 2010 výzva adresovaná Okresnej prokuratúre Trenčín. Dňa 08. 03. 2010 doručené podanie odporcu. Dňa 17. 03. 2010 doručené podanie z Okresného riaditeľstva Policajného zboru. Dňa 08. 04. 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, č. k. 18 C 83/2005-308. Dňa 09. 04. 2008 uplatnenie trov konania právneho zástupcu navrhovateľa.

S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období od 13. 07. 2006 do 22. 06. 2007 sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave z dôvodu rozhodovania o odvolaní.“

Na základe uvedeného predsedníčka okresného súdu v sumarizujúcej časti svojho vyjadrenia k sťažnosti uvádza:

„Mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi, avšak objektívneho charakteru.

Z vyjadrenia zákonného sudcu bolo zistené, že prietahy v konaní boli spôsobené aj na strane účastníkov konania, súdny poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania bol zaplatený na výzvu súdu, pojednávanie uskutočnené dňa 13. 04. 2006 bolo odročené z dôvodu, že odporca neposkytol kompletný spisový materiál, pre neznámy pobyt svedka pojednávanie dňa 12. 06. 2008 muselo byť odročené z dôvodu, že svedok si ponechal trojdňovú zákonnú lehotu na uplatnenie svedočného, pojednávanie dňa 18. 02. 2010 muselo byť odročené z dôvodu, že navrhovateľ sa nedostavil.“ Predsedníčka okresného súdu zároveň ústavný súd vyzvala, aby vzal do úvahy skutočnosť, že zákonná sudkyňa svojím konaním vznik prietahov nezavinila.

Ústavný súd predložil vyjadrenie predsedníčky okresného súdu na zaujatie stanoviska právneho zástupcovi sťažovateľa, ktorý v tejto súvislosti v podaní z 28. mája 2010 uviedol:

„Sám Okresný súd Bratislava I. na strane 3 svojho vyjadrenia priznal, že v konaní došlo k zbytočným prietahom, tieto však pripisuje skutočnostiam objektívneho charakteru.

OS BA I. ako skutočnosti objektívneho charakteru uviedol nasledovné:

a) *Súdny poplatok nebol uhradený pri podaní návrhu, ale až na základe výzvy súdu.*

K tomuto uvádzame, že súdny poplatok za podanie žalobného návrhu bol vo výške 106.575,- Sk, ktorý nie je možné uhradiť priamo kolkami pri podaní žalobného návrhu, pričom ide o bežný procesný postup, že súdny poplatok vo výške presahujúcej pôvodne 10.000,- Sk sa uhrádza na základe výzvy súdu.

Uvedenú skutočnosť, ako možný dôvod prietahov považujeme z toho hľadiska za irelevantnú, najmä keď predmetom sťažnosti je nečinnosť súdu za obdobie od 13. 06. 2008 do 18. 02. 2010.

b) *Ako ďalší tzv. objektívny dôvod prietahov OS BA I. uviedol, odročenie pojednávania zo dňa 13. 04. 2006 z dôvodu, že odporca neposkytol požadovaný kompletný spisový materiál.*

K vyššie uvedenému uvádzame, že opätovne ide o skutočnosť mimo obdobia od 13. 06. 2008 do 18. 02. 2010, kedy súd bezdôvodne nekonal. Navrhovateľ čiastočne akceptuje uvedené odročenie pojednávania, aj keď je nutné zdôrazniť, že pokiaľ súd nemal zabezpečené všetky doklady potrebné pre vytýčenie pojednávania, mal termín pojednávania vopred zrušiť a urgovať odporcu na doplnenie dokladov (napr. aj pod hrozbou poriadkov pokuty).

c) *Ďalší dôvod uvádzaný OS BA I. je odročenie pojednávania zo dňa 12. 6. 2008 z dôvodu, že svedok si nechal 3 dňovú lehotu pre uplatnenie svedočného.*

Ide evidentne o dôvod, ktorý nie je možné absolútne akceptovať. Rozhodnutie o svedočnom predsa nebráni súdu, aby vo veci nekonal vyše 1 a 1/2 roka, najmä, ak z obsahu spisu je zrejmé, že svedok si svedočné neuplatnil. T. z., že súd mohol po márnom uplynutí lehoty 3 dní opätovne konať, čo sa však nestalo.

Skutočným dôvodom odročenia bolo vyžiadanie si spisu 2 Pv 832/08 z Okresnej prokuratúry Trenčín tak, ako to vyplýva z poslednej strany zápisnice o pojednávaní zo dňa 12. 6. 2008.

Listom Okresnej prokuratúry Trenčín zo dňa 19. 6. 2008 bolo súdu oznámené, že žiadosti o pripojenie spisu nie je možné vyhovieť, keďže tento sa aktuálne nachádza na Krajskej prokuratúre Trenčín.

Konajúci Okresný súd Bratislava I. teda počnúc od 13. 06. 2008 (žiadosť o pripojenie spisu) do 18. 02. 2010 (vytýčené pojednávanie) t. j. za obdobie 20 mesiacov

(vyše 1 a pol roka) nevykonal vo veci žiaden úkon smerujúci k vecnému prejednaníu žalobného návrhu.

d) OS BA I. záverom uviedol, že pojednávanie dňa 18. 02. 2010 muselo byť odročené z dôvodu neúčasti navrhovateľa.

Vyššie uvedený dôvod považujeme rovnako za minimálne pravdu skresľujúci. Konajúca sudkyňa na OS BA I. na pojednávaní dňa 18. 02. 2010 zistila, že nemá pripojený 2 Pv 832/08 z Okresnej prokuratúry Trenčín, ktorý vyžiadala pred vyše 20 mesiacmi, pričom vyžiadanie spisu vôbec neurgovala.

Následne pojednávanie odročila s tým, že si vyžiada predmetný spis, ďalej spis ODI Trenčín č. ORP-1960/DI-Tn-04-Lo a opätovne predvolá už vypočutého svedka B. J.

Súd na ďalšom pojednávaní konanom dňa 8. 4. 2010 už za účasti navrhovateľa vykonal jeho formálny výsluch, avšak súd položil navrhovateľovi v podstate tie isté otázky ako na prvom pojednávaní vo veci samej dňa 8. 12. 2005, teda výsluch po piatich rokoch (v porovnaní s prvým výsluchom) smeroval k otázkam, ktoré už boli zo strany navrhovateľa osobne pred súdom zodpovedané.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti sme toho názoru, že bolo preukázané porušenie práva sťažovateľa, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, pričom tvrdenia uvádzané vo vyjadrení OS BA I. zo dňa 24. 5. 2010 o existencii tzv. objektívnych prekážok brániacich riadnemu postupu súdu, nezodpovedajú skutočnosti.

V prípade úspechu vo veci samej si uplatňujeme náhradu nákladov právneho zastúpenie vo výške 454,96 €.

Náklady právneho zastúpenia sú určené v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky ministerstva spravodlivosti SR 655/2004 Z. z. za 3 úkony (prevzatie veci, spísanie sťažnosti, vyjadrenie zo dňa 28. 5. 2010) á 120,23 € + paušál 7,21 €, spolu 382,32 € + 72,64 € (19 % DPH) = 454,96 €.“

Ústavný súd zistil, že prehľad procesných úkonov tak, ako sú uvádzané vo vyjadrení k sťažnosti predsedníčkou okresného súdu, zodpovedá obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 83/2005, a preto na neho prihliadal ako na relevantné východisko pri rozhodovaní o sťažnosti.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si vo svojej doterajšej judikatúre v súvislosti s výkladom obsahu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu prejednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým ak k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatoval, že predmetom namietaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o žalobe o zaplatenie poisťného plnenia vo výške 70 752,88 € proti odporcovi A., a. s., z dôvodu plnenia z poisťnej zmluvy v dôsledku poisťnej udalosti (škody

na hnutel'nej veci – motorovom vozidle), pričom na základe analýzy príslušného súdneho spisu dospel k záveru, že v záujme ustálenia skutkového stavu musel okresný súd vykonať časovo náročné dokazovanie, a preto po faktickej stránke hodnotil namietané konanie ako pomerne zložité. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov (pozri napr. II. ÚS 84/04, I. ÚS 316/08).

2. Správanie s'ťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti posudzoval tvrdenie okresného súdu obsiahnuté vo vyjadrení jeho predsedníčky č. Spr 3332/2010 z 13. mája 2010, podľa ktorého s'ťažovateľ prispel k priet'ahom v konaní tým, že zaplatil súdny poplatok až po výzve súdu, ako aj tým, že pojednávanie 18. februára 2010 muselo byť odročené z dôvodu, že sa naň nedostavil, a konštatoval, že uvedené skutočnosti nemohli zásadným spôsobom prispieť k predĺženiu namietaného konania, pričom vzal do úvahy aj argumentáciu s'ťažovateľa citovanú v časti I tohto nálezu.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal aj na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z rozboru veci vyplýva, že s'ťažovateľ podal 17. marca 2005 žalobu o zaplatenie 70 752,84 € proti žalovanej A., a. s., ktorou sa žalobca domáhal plnenia z poistnej zmluvy, pretože žalovaná odmietla plniť z dôvodu, že poškodenie vozidla nezodpovedalo popisovanému priebehu dopravnej nehody. Okresný súd v období po doručení žaloby konal

vo veci plynulo, keď nariadil až do v poradí prvého meritórneho rozhodnutia vo veci štyri pojednávania, pričom na ostatnom pojednávaní 23. mája 2006 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 18 C 83/2005-138, ktorým bol návrh zamietnutý z dôvodu, že žalobca nepreukázal, že nastala poistná udalosť, ktorá by zakladala povinnosť žalovanej plniť. Na základe odvolania žalobcu (sťažovateľa) doručenému okresnému súdu 28. júna 2006 bol spis 13. júla 2006 predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením č. k. 6 Co 343/06-157 zo 7. júna 2007 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V uznesení krajský súd uviedol, že okresný súd vychádzal z nesprávneho právneho názoru, že škoda spôsobená mikros pánkom nie je krytá havarijným poistením, pričom súčasne uviedol, že okresný súd sa musí vysporiadať s námietkami žalovanej týkajúcimi sa toho, či v danom prípade nejde o poistný podvod.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že okresný súd v rozsudku č. k. 18 C 83/2005-138 z 23. mája 2006 vychádzal z nesprávneho právneho názoru a zároveň sa nedostatočne vysporiadal s námietkami žalovanej, a preto činnosť okresného súdu v období od doručenia žaloby do vyhlásenia tohto rozsudku (viac než 1 rok) vyhodnotil ako neefektívnu, t. j. takú, ktorá v konečnom dôsledku spôsobila predĺženie namietaného súdneho konania.

Po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd v období od 22. júna 2007 nariadil 8 pojednávanií. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že okresný súd bol od 13. júna 2008, keď žiadal Okresnú prokuratúru Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) o zapožičanie spisu v trestnej veci poisťovacieho podvodu vedenej pod sp. zn. 2 Pv 832/05, do 18. februára 2010 (pojednávanie na okresnom súde) nečinný, ústavný súd na základe svojich zistení vzal do úvahy, že 26. júna 2008 okresná prokuratúra odpovedala na predmetnú žiadosť vyjadrením, že spis zapožičať nemožno, keďže sa nachádza z dôvodu podania sťažnosti proti jej uzneseniu č. k. 2 Pv 832/05-89 z 20. mája 2008 na Krajskej prokuratúre v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“). Krajská prokuratúra uznesením z 1. júla 2008 v súlade s § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku uznesenie okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 832/05-89 z 20. mája 2008 zrušila a uložila okresnej prokuratúre vo veci opätovne konať. Dňa 20. apríla 2009 nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresnej

prokuratúry č. k. 2 Pv 832/06-125, ktorým bolo trestné stíhanie pre trestný čin poisťovacieho podvodu v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 k § 250c ods. 1 a 4 Trestného zákona zastavené.

Ústavný súd rešpektoval, že okresný súd sa v záujme ďalšieho postupu musel oboznámiť s obsahom príslušného trestného spisu, ako aj so závermi, ku ktorým dospeli orgány činné v trestnom konaní, čo čiastočne ospravedlňuje jeho nečinnosť. Zo súdneho spisu však ústavný súd zistil, že už 24. júna 2009 právny zástupca sťažovateľa (žalobcu) doručil okresnému súdu označené uznesenie okresnej prokuratúry. Okresný súd však, aj napriek tomu opätovne urgoval okresnú prokuratúru o zaslanie príslušného trestného spisu, a to až po pojednávaní, ktoré bolo nariadené na 18. február 2010, čo svedčí o jeho nesústrednej činnosti. Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že aj v období po vrátení veci na ďalšie konanie, t. j. od 22. júna 2007 bol postup okresného súdu poznamenaný nesústredenou, a teda aj neefektívnou činnosťou, ktorá prispela k neodôvodnenému predĺženiu namietaného konania.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojou nesústredenou a neefektívnou činnosťou v namietanom konaní spôsobil zbytočné prietahy v konaní, a tým porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 83/2005 bez zbytočných prietahov. Aj keď okresný súd na pojednávaní 8. apríla 2010 rozhodol v danej veci v poradí druhým rozsudkom, ktorým sťažovateľovej žalobe čiastočne vyhovel, ústavný súd vyhovel aj tomuto návrhu sťažovateľa (bod 2 výroku tohto nálezu) vzhľadom na svoje zistenie, že proti tomuto rozsudku podali odvolanie tak sťažovateľ, ako aj odporca, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu bol príslušný súdny spis ešte stále v dispozícii okresného súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 9 000 €.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia tohto práva, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania pred okresným súdom, s prihliadnutím na obdobie, v ktorom konal vo veci krajský súd a ktoré nemôže byť pripočítané na ťarchu okresného súdu, a dôvody, pre ktoré došlo k zbytočným prieťahom v konaní, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. P. (bod 3 výroku tohto nálezu); sťažovateľ žiadal úhradu trov konania v sume 454,96 € za tri úkony právnej služby (prevzatie veci, spísanie a podanie sťažnosti ústavnému súdu a ďalšie podanie vo veci z 28. mája 2010), vrátane 19 % DPH, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH. Vzhľadom na to, že trovy konania požadované sťažovateľom zodpovedali sume vypočítanej podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume ním požadovanej.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010